

1. studenoga 2001.

**Izjava gosp. Wijnholds a o Republici Hrvatskoj
Sastanak Izvršnog odbora 01/..
5. studenoga 2001.**

Uvod

Hrvatske vlasti zahvaljuju predstavnicima MMF-a na iscrpnoj i objektivnoj procjeni uspješnosti hrvatskoga gospodarstva u okviru stand-by aranžmana. Hrvatske su vlasti također zahvalne predstavnicima Fonda za napore u pružanju pomoći oko provedbe gospodarskih reformi, te za njihovu važnu savjetničku ulogu. Potvrđujem da hrvatske vlasti namjeravaju i dalje objavljivati svu dokumentaciju u svezi sa stand-by aranžmanom i tretirati taj aranžman kao mjeru opreza.

Također sa zadovoljstvom potvrđujem da je provedena prethodna mjera za dovršenje sadašnjeg preispitivanja provedbe programa, budući da je sredinom listopada Sabor usvojio svih jedanaest zakona (čiji je cilj racionalizacija sustava socijalnih transfera) i rebalans proračuna za 2001., koji obuhvaća diskrecijska smanjenja ostalih stavki rashoda.

Opći izgledi

Rezultati hrvatskog gospodarstva u 2001. do sada su dobri, te se u ovom trenutku čini gotovo sigurnim da će ciljevi hrvatskih vlasti za 2001. koji se odnose na rast, inflaciju i međunarodne pričuve biti ispunjeni ili premašeni. To u potpunosti zadovoljava, s obzirom na nepovoljnije vanjsko okruženje i određene odgode u provedbi politike. Valja napomenuti da odgode u provedbi gospodarskog programa imaju prvenstveno političku pozadinu, iako ne treba zanemariti ni složenost plana strukturnih reformi. Na sreću, učinak nešto sporije provedbe politike ograničen je na prvu polovicu godine. To se najbolje očituje u ispunjenju kvantitativnih kriterija za ocjenu uspješnosti izvršenja programa za razdoblje do kraja ožujka i do kraja lipnja. Najvažniji kriterij uspješnosti – fiskalni deficit – zadovoljen je na kraju obaju datuma provjere, iako je odluka o plaćama u državnom sektoru (strukturni kriterij za ocjenu uspješnosti izvršenja programa) provedena sa zakašnjenjem. Većina ostalih kriterija uspješnosti izvršenja programa također je zadovoljena. Također bih želio naglasiti da je znatno premašena razina međunarodnih pričuva, koje su na kraju lipnja bile za oko 300 milijuna USD veće od programom planirane donje granice za razdoblje do kraja lipnja.

Hrvatske su vlasti u potpunosti svjesne rizika koje donosi sporija provedba politike, poglavito što se tiče ovogodišnjeg ciljanog fiskalnog deficita (5,3 posto BDP-

a). Međutim, one u potpunosti ostaju pri tome ciljanom deficitu te su, u svrhu sprečavanja fiskalnih poremećaja, poduzele niz odvažnih mjera za postizanje cilja fiskalnog deficita za 2001. Te je mjere nedavno usvojio Sabor.

Fiskalna politika

U javnim financijama u tijeku su korijenite promjene, a smanjenje proračunskog deficita samo je dio širih nastojanja da se javne financije srednjoročno postave na održive temelje. Smanjenje rashoda konsolidirane središnje države, te ublažavanje poreznih pritisaka dva su cilja ove opće strategije.

Ova proračunska godina tek je druga godina u četverogodišnjem puta ostvarivanja održivog proračuna. Hrvatske su vlasti već 2000. učinile velik korak prema smanjenju deficita, rashoda i poreznog opterećenja. Taj trend nastaviti će se ove godine, ali i naredne, iako nešto sporijim tempom. Konačni rezultat trebao bi se vidjeti 2003., kada će prema projekciji deficit iznositi svega 1,3 posto BDP-a, a rashodi 36 posto BDP-a. Očigledno je da će tijekom ovih četiriju godina fiskalna prilagodba biti ogromna, s tim da će se, prema projekciji, udio fiskalnih rashoda, npr., kumulativno smanjiti za približno 14 postotnih bodova BDP-a.

Tako veliko smanjenje fiskalnih rashoda u kratkom vremenskom razdoblju nesumnjivo je politički teško postići, budući da sve mjere nisu jednako popularne. Nažalost, ove se je godine u Hrvatskoj kasnilo s usvajanjem i provedbom fiskalnih mjera (jedanaest zakona). Zbog tih će zakašnjenja fiskalni učinak spomenutih mjera ove godine biti zanemariv, ali će one narednih godina početi donositi značajne pozitivne rezultate. Međutim, da bi neutralizirale ovogodišnja prekoračenja rashoda i postigle ciljani deficit za ovu godinu, hrvatske su vlasti poduzele niz diskrecijskih mjera. Većina njih odnosi se na smanjenje kapitalnih rashoda, iako su značajni rezovi načinjeni i u tekućim rashodima.

Monetarna i tečajna politika

Monetarni rezultati u okviru programa bili su uspješni. Hrvatska narodna banka (HNB) dokazala je svoju sposobnost u vođenju monetarne politike i održavanju niske razine inflacije, unatoč ponekad nepovoljnom okruženju. Valja napomenuti da HNB već gotovo 8 godina uspijeva održati nisku jednoznamenkastu stopu inflacije, iako je tek nedavno (novim zakonom o središnjoj banci) dobio puni mandat da se usredotoči na očuvanje stabilnosti cijena. Inflacija je u 2000. skočila na 7,4 posto, prvenstveno uslijed rasta cijena energije i trošarina. Očekuje se da će ove godine inflacija pasti na 4,5 posto. To je postignuće posebno značajno s obzirom na daljnji rast administrativno reguliranih cijena i trošarina. Monetarne će vlasti i dalje pomno pratiti razvoj inflacije i pritom paziti na kretanje tečaja. Što se tiče kvantitativnih kriterija za ocjenu uspješnosti izvršenja programa, oba su kriterija (međunarodnih pričuva i neto domaće aktive) zadovoljena u obilnoj mjeri. Također su ostvareni ciljevi za razdoblje do kraja rujna.

Monetarne su vlasti nedavno uvele promjene u obveznoj pričuvi za poslovne banke. Budući da te promjene ranije nisu bile planirane, te da je postalo očito kako monetarne vlasti neće moći ostvariti ciljano povećanje neto domaće aktive za

razdoblje do kraja prosinca, monetarne vlasti mole da se provede automatska prilagodba kojom bi se uzele u obzir neplanirane promjene u obveznoj pričuvu.

Strukturne reforme

Strukturne reforme odvijaju se nešto manje zadovoljavajućim tempom. Iako je odluka o plaćama u državnom sektoru provedena s malim zakašnjenjem (i uz manje izmjene), ovogodišnja masa plaća bit će nominalno manja za skoro 5 posto u odnosu na prošlogodišnju. Osim toga, u nastojanju da se smanji broj zaposlenih u javnom sektoru (što je još jedan strukturni kriterij za ocjenu uspješnosti izvršenja programa) do sada je otpušteno gotovo 1.400 državnih zaposlenika, a očekuje se da će do kraja godine otkaz dobiti još 5.000 djelatnika. To je nešto manje (za 3.600) od početnog ciljanog smanjenja zaposlenosti u državnom sektoru za 10.000 (više od 5 posto ukupne radne snage u državnom sektoru). Međutim, hrvatske vlasti ne odustaju od navedenog cilja, ali, budući da je za otpuštanje dodatnih 3.600 zaposlenika (uglavnom u Ministarstvu obrane) potrebno da Sabor usvoji novi zakon o obrani, hrvatske vlasti traže tromjesečnu odgodu roka za ispunjenje ovog kriterija za ocjenu uspješnosti izvršenja programa.

Što se tiče privatizacije, druga faza privatizacije HT-a (Hrvatskog telekoma) nije obavljena kako je planirano, zbog nepovoljnih tržišnih uvjeta. Međutim, hrvatske su vlasti nastavile pregovore s tvrtkom Deutsche Telekom (DT), koji su uspješno okončani početkom srpnja. Rezultat toga bila je prodaja dodatnih 16 posto dionica DT-u, čiji je udio porastao na 51 posto. Hrvatske vlasti također očekuju da će potkraj ove godine završiti privatizacija dviju banaka. Valja spomenuti da je krajem 1998. svega 7 posto ukupne aktive banaka bilo u većinskom stranom vlasništvu, dok je početkom 2001. taj postotak iznosio već 84 posto. Nakon privatizacije tih dodatnih dviju banaka postotak ukupne bankovne aktive u većinskom stranom vlasništvu bit će još viši – blizu 90 posto. Ovakva kretanja ukazuju na snažno otvaranje financijskog sektora i odlučnost hrvatskih vlasti da privatiziraju bankovni sustav.

Zaključak

Hrvatske vlasti žele ponovo istaknuti svoju čvrstu opredijeljenost za strukturne reforme i opće ciljeve programa, poglavito što se tiče zadržavanja fiskalnog deficita u okvirima programskih ciljeva. One su svjesne da su rezultati na strukturnom planu bili manje zadovoljavajući, ali nema nikakve sumnje da njihovi napori idu u dobrom smjeru. Nedavno usvajanje jedanaest zakona, te druge oštre fiskalne mjere naglašavaju odlučnost hrvatskih vlasti da i dalje provode program. U tom smislu treba im odati priznanje za njihove napore. I na kraju, najnovije potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju* između Hrvatske i Europske unije trebalo bi imati pozitivan učinak na dalje usklađivanje gospodarske politike u Hrvatskoj s najboljom poslovnom praksom Europske unije.

---

* Stabilization and Association Agreement (SAA)